

»Sandheden er ilde hørt«

Af Maria Faarvang og Marie Groth Andersen, mafa@stiften.dk og maga@stiften.dk

Han har fået trusler på livet, blevet kaldt nazist og er blevet bortvist fra universitetet. Alligevel forsker psykologiprofessor Helmuth Nyborg ufortrødent videre og fastholder, at kvinder gennemsnitligt er mindre intelligente end mænd.

Århus: I medierne blev han landskendt som professoren, der påstår, at sorte er dummere end hvide, mænd er klogere end kvinder, og ateister har en højere IQ end troende.

Helmuth Nyborgs kontroversielle resultater har skabt furore på Aarhus Universitet, som granskede hans metoder og stemplede hans forskning som videnskabelig uredelig. Den værste etiket en forsker kan få på sig.

»Jeg havde det rigtig skidt. Jeg gik hen og regnede det hele efter og kunne stadig ikke se andet, end at der kun var nogle små og ikke meningsforstyrrende fejl,« siger Helmuth Nyborg, der valgte at gå til Udvalget Vedrørende Videnskabelig Uredelighed for at bede dem om at vurdere sagen. Han ville rense sit navn og sin forskning.

Et år efter trak universitetet bortvisningen tilbage, og frem for at kalde Nyborgs forskning uredelig blev hans resultater nu stemlet som forskning af uacceptabel ringe kvalitet, og Helmuth Nyborg indkasserede en advarsel.

Et halvt år efter gik professoren på pension.

Sømand af verden

Helmuth Nyborg brød sig ikke om skolen som barn. Han blev uvenner med lærerne, når han påpegede fejl i bøgerne. Og det irriterede ham, at de ikke ville indrømme, når de tog fejl.

Så snart han kunne komme til det, stak han til søs som fyrbøder og sejlede i en årrække i fjerne egne af verden. Det var et primitivt liv.

»En aften stod jeg sammen med kaptajnen og kiggede ud over skibssiden i det Indiske Ocean, mens solen gik ned. Jeg spurgte, hvor han ville være om tyve år. Han svarede, at han ville stå det samme sted. Kaptajnen stillede mig det samme spørgsmål. Og jeg svarede: Det ved jeg egentlig ikke, men jeg tror, jeg ved for lidt. Samme aften sagde jeg min hyre op.«

Hjemme igen tog han præliminæreksamen og blev siden klassisksproglig student. Helmuth Nyborg fik smag for bøger.

Da han skulle på universitetet, stod valget mellem filosofi og psykologi.

»Jeg valgte psykologi, for så kunne jeg få smør på brødet,« fortæller Helmuth Nyborg, der var tilknyttet Aarhus Universitet, men også færdedes hjemmevant på universiteter i udlandet.

Rød ungdom

I sin tidlige forskning var Helmuth Nyborg optaget af arv og miljø i tråd med hans socialistiske tankegang og kamp for ligestilling.

»Der var det store kvindeopgør, og jeg deltog i det. Jeg var aktiv på studenterfronten og på venstrefløj. Tro det eller ej,« siger han tørt.

Til sin store overraskelse viste Helmuth Nyborgs forskning en kønsforskel: kvinder er ringere til at orientere sig i to og tre dimensioner end mænd. Resultatet irriterede ham, for han var som barn af 60'erne overbevist om, at der ikke var forskel på kønnene. Til sin egen gru opdagede han, at biologien spillede en større rolle for menneskets muligheder i verden, end han hidtil havde troet.

Han opdagede, at andre intelligensforskere havde fundet lignende resultater mange år tidligere. Det fik ham til at efterprøve sagen, og han blev med tiden mere og mere overbevist om, at der rent faktisk er en biologisk forskel på mænds og kvinders intelligens. Omverdenen tog mildest talt ikke godt imod Helmuth Nyborgs første resultater, der kom i 1972.

»Folk blev afsindigt vrede,« konstaterer professoren. Og resultaterne skræmte også ham selv.

»Jo mere jeg gravede mig ned i det, des mere betænkeligt syntes jeg, det var. Min forestilling om mennesket begyndte at slå revner. Men hvis man er et nogenlunde anstændigt menneske, må man fremstille verden, som den er. Og så var det, alle mine vanskeligheder begyndte.«

I vælten

I de sidste 30 år har Helmuth Nyborg flere gange givet sine kritikere anledning til at fare op i det røde felt. Senest fik han dekanen fra Aarhus Universitet på nakken.

Men den kontroversielle professor fastholder stadig, at hans resultater er korrekte. Og hans modstanderes kritik har kun gjort hans stædighed stærkere.

»Jeg er blevet endnu mere stædig. De skal ikke få ret. De skal ikke få lov at overtrumfe data.«

Dog tager han altid en dyb indånding, inden han offentliggør sin forskning. For han ved af erfaring, at det fører avisforsider og skandaler med sig.

»Sandheden er ilde hørt. Det er en sandhed, jeg må genkalde mig en gang imellem.«

Alligevel er han langt fra færdig med at komme med kontroversielle udtalelser. Han nægter at tie og holder fast i, at forskningsresultaterne ikke er farvede af hans egne private meninger. De er i hans øjne objektive.

Det irriterer ham, at lighedstærkerne, som han kalder sine modstandere, kategorisk afviser hans forskning uden at forsøge at modbevise den.

»Når de ikke kan gå efter tallene, går de efter manden.«

Stadig politisk ukorrekt

Helmuth Nyborgs forskning har ikke fået den store opbakning i Danmark. Og selv om det er hans egen kæphest, fraråder han sine studerende at skrive specialer om biologiens indflydelse på intelligensen.

»De skal lade være med at risikere deres karriere, for chancen for, at de opnår noget godt med det, er for ringe i forhold til risikoen for, at de kommer rigtig galt afsted. De skal ikke være mine korstogskrigere.«

Selv har han vendt sit fokus mod ligesindede i udlandet, og det kommer der ikke mindre kontroversiel forskning ud af.

For eksempel har Helmuth Nyborg fået adskillige øjenbryn til at hæve sig ved at plædere for, at højtuddannede burde føde flere børn for at sikre en fortsat høj intelligens i samfundet. Selv bidrager han til statistikken ved at være far til to voksne børn samt en efternøler på 14 måneder.

Han ærgrer sig over, at folk ikke lytter til ham, for han er overbevist om, at et højt IQ-gennemsnit er altafgørende for et velfungerende samfund.

»Vi skal have et samfund, hvor de velbegavede skal føle solidaritet og social ansvarlighed for de svage. Men hvis vi får for mange svage, og det får vi i øjeblikket, kan de brede skuldre ikke længere klare det, og så vil velfærdssystemet bukke under. Det er igen forskning, der oprører folk ud over alle grænser. De siger, at det hverken må eller kan være rigtigt, Jeg siger: kig på tallene kære venner.«

Helmuth Nyborg bekymrer sig i den forbindelse også for Afrika. Han har tidligere forsket sig frem til, at sorte havde en gennemsnitlig lavere IQ end hvide og siger i dag:

»Der er gennemsnitligt en lav IQ i Afrika. Der er selvfølgelig højt begavede afrikanere, de er bare færre. Hvis man har et samfund, der ligger med en IQ under 90 i gennemsnit, er det meget svært at finde demokrati. Og Afrika ligger på en IQ mellem 68 og 73,« påstår Helmuth Nyborg og tilføjer, at en accept af dette vil gøre det nemmere at hjælpe Afrika.

Helmuth Nyborg har aldrig haft så travlt som nu på trods af, at han til sin egen store ærgrelse er faldet for 70-årsgrænsen for at arbejde på universitetet. Han forsker hjemmefra og krydrer det med mange konferencer i udlandet.

Telefontrusler

Og han har ikke i sinde at stoppe og det på trods af, at han både på det personlige og professionelle plan har betalt en pris for at stå ved sine forskningsresultater.

»Det har personlige omkostninger, når folk sender uhumske e-mails, hvor de skriver: du er værre end det værste kloaklort - du burde skylles ud. Eller da min kone tog telefonen, og det lød: Vi ved godt, hvor I bor. Hvorefter røret blev smidt på,« lyder det fra professoren, der også har måttet forklare over for familie og venner, der læser om ham i pressen.

»Når man får at vide, at man er et uhæderligt menneske, at man er uredelig, at man har stødt halvdelen af befolkningen, og at man har lavet bedrag, så kommer familie, venner og bekendte og spørger: hvad er det dog, du laver?«

Professionelt har Helmuth Nyborg måttet sluge den kamel at blive fritstillet, og det er samtidig svært for ham at få penge til sin forskning.

Alligevel fortryder han intet.

»Jeg ville have gjort det hele igen, hvis jeg havde muligheden,« slutter den stædige professor.

Billedtekst: Professoren. Psykologiprofessor Helmuth Nyborg : »Hvis vi får for mange svage, og det får vi i øjeblikket, kan de brede skuldre ikke længere klare det, og så vil velfærdssystemet bukke under.« Foto: Kim Haugaard Hånd og ånd. Når Helmuth Nyborg ikke forsker, er han vild med at sætte huse i stand. I 2000 købte han sit nuværende hus, som var en ruin. I dag er det familiens hjem. Foto: Kim Haugaard

Titel

Stednavne	DANMARK
Emneord	PSYKOLOGI
Personer	NYBORG_HELMUTH_FORSKER
Virksomheder	

Alt materiale i InfoMedia er omfattet af lov om ophavsret. Fotografisk, mekanisk eller anden gengivelse af materiale i InfoMedia, eller dele heraf, uden tydelig kildeangivelse, er forbudt uden forudgående skriftlig aftale med InfoMedia Huset A/S i henhold til gældende dansk lov om ophavsret. En del artikler i InfoMedia indeholder links til andre websites. InfoMedia påtager sig intet ansvar for, at sådanne links fungerer, eller at de angivne web-adresser er korrekte.